Lietuviu Protestas

príesz íszdavimo sandora.

Jau „Vienybėje“ nesykį buvo pakeltas klausymas apie reikalingumą pakelti protestą priesz iszdavimo sądorą, (extradition treaty). Dabar galime praneszti, jog toks protestas jau yra iszsiųstas pas Suvienytų Valstijų prezidentą 10 d. Birželio. Susivienyjimo varde 200.000 lietuvių protestas apszcziai suteikia szviesos ant mųs tautiecziu sunkaus padėjimo Maskolijoje ir sziaip skamba:

Ponui Grover'uí Cleveland'uí,
Suvienytų Valstijų prezidentui.

Mes Lietuvių Susivienyjimo sąnariai varde 200.000 Lietuvių, gyvenanczių Suvienytose Valstijose, su gûdone įteikiame Tamstai energiszką ir atkarų protestą priesz iszdavimo sądorą, užtvirtintą szių metų Kovo mėnesyje mųsų senato tarp szios žemės ir maskoliszkos valdžios. Tai darydami nelaikome už neatbutinai reikalingą daigtą atkartoti priežastis, dėlei kurių protestavojo priesz aną sądorą prakilnus žurnalistai, skaitlingi pasibjaurėjimo susirinkimai, draugystės, darbiniķiszki susidraugavimai ir Valstijų tiesdarystės nů vieno szios žemės kraszto iki kitam. Mes protestavojame prieszai iszdavimo sądorą isz visokių abelnų priežasczių, kurias Tamsta be abejonės gerai jau žinai. Mes protestavojame priesz ją dėlto, jog, jeigu sądora butų pildoma praktikoje, maskoliszki politiszki pabėgėliai pasijustų pavojuje buti grąžinamais į Maskoliją ir ten buti baudžiamais už grynai politiszkus prasikaltimus. Mes prieszinamės tai sądorai taipgi todėl, jog tokia sądora su caru neiszvengtinai savo pasekmėmis kliudys ir apsunkįs stengimus dėlei įvedimo laisvų institucijų Maskolijoje ir tokiu budu sulaikys laisvės prasiplatinimą caro žemėje. Vienok mųsų oppozicija turi ypatiszką priežastį, ant kurios labjausiai mes atkreipiame Tamstos atydą. Mes esame tvirtai persitikrinę, jog szi sądora, jeigu bus pildoma, pastos maskolių rankose galingu įrankiu dėl nuvergimo tų jaunų ir laisvę mylinczių tautų maskolių imperijoje, kurios dabar kovoja su centraliszka valdžia už savo tiesas. Tas tautas maskoliszki įstatai priskaitė prie piktadėjų kategorijos, kiek syk jos iszdrįso vartoti savo prigimtą kalbą — raszte, spaudoje, arba skaitė knįgas savo kalboje. Užtadgi tos engiamos tautos, kaip ir pridera, mato savo iszganymą liberaliszkiausiůse apsireiszkimůse, kurių pasmerkimas ir apmalszinimas yra szios sądoros siekiu. Prie tų tautų priguli ir Lietuvių tauta, turinti savo istoriszką praeitę, savo tikybą, kalbą, literaturą. Pirm trisdeszimts metų maskolių valdžia uždraudė lietuviszką spaudą ir tokiu budu atėmė nů lietuvių progą naudotis isz laikraszczių ir knįgų prigimtoje lietuviszkoje kalboje. Kadągi dėlei tautiszko apszvietimo netbutinai reikalinga yra plati tikėjimiszka literatura, taigi Lietuviai tapo priversti parsigabenti sav knįgas ir laikraszczius ypacz isz Prusų ir Amerikos, kaipo kontrabandą. Bet maskolių valdžia pradėjo smarkiai persekioti ir bausti visus tůs, pas kuriůs užtinka pargabentas kontrabandos keliu knįgas. Noris tų knįgų įtalpa neturi jokio sąryszio su politika ir yra tai daugiausiai maldaknįgės, evangelijos, Szventrasztis, bet tas nenumažina valdžios smarkavimo, ir pagaliaus sziame laike platinimas tikėjimiszkų knįgų lygiai kaip ir patrijotiszkų knįgų yra nůdėme, už kurią vietinis gubernatorius gali nubausti kalėjimu, arba administratyviszku rėdu iszsiųsti į Siberiją.

Neżiurint ant tokių barbariszkų persekiojimo ir priespaudos įrankių, kurių siekiu yra visiszkas panaikinimas mųsų kalbos, literaturos, tikėjimo ir tautystės, judinys naminės savvaldystės dėlei nůlat auga; ir mes Lietuviai, Suvienytų Valstijų ukėsai, giliai sąjausdami savo tautiecziu, po maskoliumi, siekiams, bet pirm viso ko, jausdami jų nelaimes, su gailesczia ir atkaria szirdżia matome maskoliszko caro stengimųsi pasekmes sudaryti su labjausiai progressyviszka pasaulės tauta iszdavimo sądorą, su kurios pagelba jis galės uždůti mirtiną smugį Lietuvoje mųsų brolių tėvynaiuių viltimis. Ligi szioliai Lietuvis, mylintis savo tautystę, ramino savę mislia, jog nors vienoje svieto szalyje gali rasti prieglaudą nů caro persekiojimų, bet dabar ir tą suraminimą, kaip matyti, nori jam atimti. Su kaip atkaria szirdżia Washington'as, jeigu atsikeltų sziądien isz savo garbio kapo, iszvystų savo tautieczius iszdůdanczius į maskoliszko tirono rankas piktadėjus, kurių vienintėle piktadėjyste buvo tai, jog drįso spaudįti knįgas ir laikraszczius prigimtoje kalboje, arba platįti maldaknįges, Szventrasztį ir evangelijas, spaudinamus užrubežije!

Ant galo mes vėla su pagůda atkreipiame Tamstos atydą ant didelės nelaimės, kuri gali buti patiekta per szios sądoros sudarymą ir praszome Tamstos, kad kiek galėdams, rupįtumės, idant szi sądora netaptų įstatu.

Su Gůdone:

Seka paraszai.

PERSARCA.

Yra ant svieto daug tokių žmonių,
Kur mumis nor' isznaikįti;
Laikraszczius, knįgas ir dainas mųsų
Ant amžių nor' prażudyti.
Nor' jie į dugną pragaro mesti
Seną Lietuvos butybę;
Bent per daug brangi Lietuva esti,
Per diktą turi stiprybę.
Katra tėvynė tur' tokius sunus,
Tai bus ant amžių atminta,
Per jų malonę, mokslus ir darbus
Nů jos nelaimė atginta.

Puszė.

Budas

Senoves Lietuviu Kalnenu ír Žemaicziu,

paraszytas garsaus mųs rasztinįko Simano Daukantò iszėjo isz spaudos kasztais „Susivienyjimo Lietuvių Amerikoje“ ir yra gaunamas pas Jůz. Paukszti Plymouth Luz. Co. Pa. Kasztůja 1 dol., Prusůse 5 markius, dėl lietuvių po maskoliumi pristatomas už 1 rublį 25 kapeikas.

Isz Lietuvos.

— *Resiainiûse* isz priežasties anų bûmų (ragatkų) aplinkui miesto, kur žydai ima nû įvažiûjanczių ir iszvažiûjanczių, kaip rasziau, muitą, ketino buti skandalas per kermoszių 18 d. Gegužio. Ketino svietas už tûs mokesczius žydus sumuszti ir bûmus sulaužyti, bet, tam laikui atėjus, viskas tyliai perėjo. Kaip tai sako isz didelio debesio mažas lietus. Arkliai baisiai pabrango, galvijai taipojau, o ypacziai melžiamos karvės. Pieno suvisu mažai karvės iszdûda, nės ganyklos be lietaus neželia, o rytmecziais „ricieriai“ eina (szalnos yra). Po svietą labai daug prastų rugių pasirodo, o taipojau žolė nû vėjų ir szalnų isz szaknų vysti pradėjo.

Vienas jaunas maskolius, policijoje tarnaujantis, įsimylėjo į kalinės virszinįko dukterį, o už moterį jos negavęs, nû mylimosios iszeidamas arti kalinės po žmonių akių nusiszovė. Už tat jam maskoliai 13 d. Gegužio iszkilmingas, kaip nieks Resiainiûse neatmena, szermenis (pagrabą) iszkėlė ir ant maskoliszkų kapinių palaidojo.

Nû to kraszto baisiai į Amerika eina. Taigi vienas vaikinas Resiainiûse, nû savo gaspadoriaus 300 rublių pavogęs, drauge su kitais į Ameriką bėgo, bet, ant prusų rubežiaus drauge su kitais nutvertas, į kalinę pasodintas tapo.

Isz priežasties atsiradimo ant Nemuno naujo garlaivio „Herold“, kuris tą paczią dieną isz Kauno į Jurbarką nueina ir pagrįszta ir tûm visus kitus garlaivius pravirszina, baisi kunkurencija garlaivių tarpe pasidarė, nės į Jurbarką už deszimts kapeikų veža, į Vilkiją isz Kauno veža už 5 kapeikas. „Kov. Gub. Ved.“ raszo, kad „Herold“ ant tos kunkurencijos 200,000 rublių padėjo, idant savo prieszinįkus pergalėti, bet klysta sakydamas, kad ant Nemuno garlaiviai tik pirm kelių metų atsirado. Jau vienas garlaivis 1857 metûse ar truputį vėliaus buvo, nės tada, Raudondvario bažnyczią Valanczauskui vyskupui szventinant, tarpe Kauno ir Raudondvario garlaivis ėjo. 1861 ir 2 mete jau buvo keli prusiszki garlaiviai, tarpe tų „Keistutas“ ir „Nėris“, kurie kiaurai per rubežių į Prusus ėjo, labai tankiai kontrabandus atvežtami. Ant tų garlaivių tankiai eidavo ponai alų gerti ir paslapta į miestą neszioti. Lietuvoje tada buvo tiktai gorczinis saldus alus, o tas isz garlaivių prusiszkas alus, kuris kartu smoką turėjo, „bavarsku“ buvo vadinamas (Bairisch-Bier). Norėdami žmonėms įtikti ir vietiniai bravarnįkai pradėjo kartų alų dirbti, „bavarsku“ vadindami, bet nežinodami, kaip to kartumo pridûti, isz aptiekos „grybelį“ (ką szunis nûdija) pradėjo į tą alų įskusti. Sziokiu budu anas buvo kartus, bet dėl sveikatos pavojingas. Ant garlaivių su vokiecziais buvo sunku susikalbėti, nės retai katras isz jų lietuviszkai mokėjo, o labjausiai vis vokiszkai kalbėdavo. Garlaivis „Nėris“, kuris dabar prie praseziausių skaitosi pirma greicziausias buvo. Žinoma su laiku viskas gudriau įsitaiso! Aname laike žmonės, netiktai ant botų, bet dar ant valczių ir sielių arba troptų keliavo, ant kurių buvo dailus namiukai pastatyti.

Nors vėlai, bet praneszių apie szio pavasario tvanų aukas. Sztai ant Mituvos *) upės, kuri per Kauno ir Resiainių pavietus plaukia, o po Jurbarku į Nemuna įeina, szitoki atsitikimai buvo. Arti Pamituvio (Stakių) Kauno paviete, kad ant vidurio upės tiltas nû vandenio iszkeltas buvo, o žydas krominįkas ne atsargiai važiavo, arklį ir brikelį su kromu vandû nûneszė o žydas į karklus beplaukdams įkibti suspėjo, bet jam nebuvo paskirta ant svieto ilgiau gyventi, nės taip įkibęs suszalti vandenyje turėjo. Anûmi keliu daugel žmonių važiavo, bet nieks nabago gelbėti nenorėjo, sakydami:

— Bene mes po szaltą vandenį dėl to žydo braidysime? Ma jį biesiai, tegul dvėsi! Bene czia reikia žydo gailėtis?!

Mat kokia yra nekurių mųsų žmonių szirdis! Sziokiu budu žydelis turėjo amžių pabaigti.

Kalvinų teologai turi savo stipendijas netiktai dėl ėjimo į mokyklas, bet ir į universitetus, kurie yra labjausiai nû Radvilo palikti. Sztai Vokietijoje dėl teologų yra stipendijos: Halėje, Karaliaucziuje (Prusûse), prie to dar Dorpate (Jurjev'e) ir kitur. Bet kalvinų lietuvių skaitlius vis mažinas, jiems kitus tikėjimus priimant. Eina jie netiktai į katalikus, bet ir į pravoslavnus, o tûm budu ir į maskolius. Kaip girdėtis jau penki lietuviai kalvinai isz Panevėžio ir Aukmergės pavietų stacziatikių tikėjimą priėmę. Jų kunigija taipojau baigia nykti. Gavau vienok dagirsti, kad vienas isz jų p. Jokubėnas, labai protingas vaikinas, Jelgavoje gimnaziją pabaigęs, Dorpate ar Karaliaucziuje teologijos mokslus iszėjęs, į kunigus eis. Jeigu kalvinų tarpe toki kunigai atsirastų, tai tarpe jų lietuvystė, į pravoslaviją pereinant, nenyktų.

Girkalnije ir Vilkijoje, kur bažnyczios yra sudegusios, valdžia daro visokias kliutis, kad ten bažnaczių nebutų. Vieną kartą reikalauna, kad visi padotkai butų užmokėti, antrą kartą ko kito; tai sako, kad per taip sunkius metus nėr' ką bažnyczias statyti, nės svietas neturėsiąs isz ko valdžiai užsimokėti. Nors tai vis tikras melas esti, nės pati statistika parodo, kad isz visos Maskolijos, kaip jau rasziau, Kauno rėdyba kûgeriau valdžiai mokestis užmoka, už ką urednįkai net didelias dovanas gavo. — Visi tie daigtai yra maskoliszkos priekabės dėl mųsų naikinimo ir visiszko sunaikinimo. Tos cerkvės, kur jau isz mųsų bažnyczių padarytos arba ant jų vietos arba ant bažnyczios žemės pastatytos, kaipo tai: Vilniuje, Kaune, Panevėžyje, Resiainiûse, Titavėnûse, Skaudoje, Pasvalyje ir kitur, tuszczios stovi, kur vien po didesnius miestus, apart urėdnįkų tiktai kareiviai maskoliai atsiranda. O dabar vienok kalba, kad statys cerkves po visus miestelius, kaipo tai: Salocziûse, Linkave, Vaszkûse ir kitur Panevėžio paviete ir tai vis už pinigus nû mumis iszverztus. *) Visur tiktai laukia bažnyczios sugriuvimo, ar sudegimo, o savo cerkves visur, nors jų nereikia, nori statyti. Musėt greitai su bizunu netiktai mokįtinius, bet ir mumis visus tenais varys.

Žmonės matydami, kad pievos neželia ir menkai bus szieno, pradėjo vikius ant žolės pjovimo sėti. Su paszarais didelė bėda, nės, žolei menkai esant, gyvuliai nepriėda ir per tat nei laukų dirbti negali, nei pieno nėra, o žiemos paszarai iszsibaigė.

Po Jelgava (Latvijoje) yra per upę Muszą plaukiantis medinis tiltas, už kurį miestui arendos p. Grunfeldas moka 3655 rublius.

Apie Titavėnus ir Szilavą,

*) Toji upė kryžiokų dar metraszcziûse „Mitove“ vadinasi.

*) O kad ką gerą mums padarytų, nors spaudą daleistų, tai to gal nesulauksime, nors dėl valdžios gal per daug geri esame, nės ir su liežuviu tankiai maskoliam nurodome vietas ir žmonės, kur yra lietuviszkos knįgos ir laikraszcziai.

Resiainių paviete, vilkai dabar baisias blėdis daro. Sztai Toluszių kaime 8 avis diendaržyje papjovė. Palapisziūse ant lauko vilkai ant avių užpůlė ir 10 jų papjovė, o kitas vos su szaudykle atgynė. Kitur iszpjovė szunis. Naukaimyje ant ganyklos beganant 2 kumeliu papjovė, o kitur arklius. Be žmonių niekur gyvulių negali leisti.

Resiainių pav. daugel vagia, todėl kad neturi isz ko gyventi. Sztai vienas isz Szilavos parapijos prisipažino, jog ans todėl arklį pavogė, kad neturėjo isz ko arendos užmokėti, szieno ir sėklos nusipirkti.

Arti Szilavos pirmr dviejų nedėlių rastas lavonas Žickio, kuris nůmariniu (nůmiruliu) sirgo. Jo veidą rado apėstą, vieni sako, szunų, kiti–kiaulių. Dabar eina apie tą isztyrinėjimas, klausinėja, keno szunys yra palaidi.

Isz Titavėnų, Resiainių pav., žydas Abromkis jau nů kelių metų veža į Ameriką žmonis isz tolimų krasztų atėjusius. Už pristatymą nů Titavėnų į Lauksargį Prusůse ima po 15 rub., pats ant savęs imdamas pervežimą per rubežių be paszparto ėsanczių. Dabar nů czia kůlabjausiai į Chicago (Amerikoje) važiůja per Bremen'ą, Vokietijos miestą. Abromkis tankiai ir tris sykius ant nedėlios (sąvaitės) gali kelionę į Lauksargį padaryti. 23 d. Gegužio isz Szilavo iszvežė 15 žmonių.

Kas pinigų neturi, tai visokius szpektoklius dirba, idant ten dasigauti. Sztai isz Norgėlų dvaro, arti Resiainių, p. Pilsudzkis iszsiuntė į Szaulius tris padvadas po tris arklius su javais. Tarpe žmonių buvo viens gaspadorius, katram ponas davė pas pirklį laiszką su paliepimu, idant nů pirklio atėmęs pinigus už javus parvežtų. Taigi ponas laukė porą dienų, o paskui porą nedėlių, o jo žmonės nei arkliai negrįszta. — Mat, gaspadorius su atimtais pinigais ir su savo draugais arcziau Prusų į Skaudvilį pliantu nuvažiavo, arklius ir padvadas pardavė, o savo draugams, davęs pinigus, pasakė, idant su jům drauge į Ameriką bėgtų. Taip jie ir padarė, už viską gavę arti 1,000 rublių. Paskui isz Prusų isz Lauksargio pas poną paraszė, už pinigus dėkavodami, o ponas dabar tik spjaudo.

Isz tos priežasties, kad daugumas savo pinigų pajieszko, o nevisiems valna pirkti, tai žemė beveik už niekus yra pardůdama. Sztai dabar p. Kavczikas lietuvis isz Szilavos 37 desetinas licitavojamos žemės už 110 rublių nupirko Kaltinėnų par., Resiainių pav. — Pernai Resiainių notarijus p. Keželis pirko 250 desetinų už 450 rublių.

— *Szilavoje* dabar buvo isz Petropilės inžinierius Viganauskis dėl apžiurėjimo Szilavos bažnyczios ir dėl gavimo per tat nů kolegijos atsakanczio skaitliaus ant to pinigų. Szilavoje dabar pastatytas naujas ligonbutis, turintis 11 sieksnių ilgio ir 5 sieksnius ploczio.

Visi szaukia, kad ir szįmet javai neužderės, nės lietaus vis nėra, o tankiai szaltas oras. Kiti vienok džiaugias, kad isz tos priežasties choleros nebus. Dievas žino, ką daro!

Dabar gubernatorius po Resiainių pav. važinėja ir netiktai po miestelius, bet ir po kaimų trobas landžioja, czystumo prižiurėdamas ir visus sztrůpůdamas. Eiriogaloje (Kauno pav.) apsztriůpavo klebona ant 50 rublių, neiszszlůtą kiemą radęs. Szimkaicziůse (Resiainių pav.) starsziną ir rasztinįką už tat į cypę įsodino.

Pagal popierų Kražių mynyszkos (Resiai. pav.) buvo jau pernai pakasavotos ir per tat „Apžvalga" apie tą pakasavojimą pirm laiko raszė; isztikro vienok pirm nedėlios tik (19 d. Gegužio) tas atsitiko. Jau seniai vyskupas, apie jų likimą žinodamas, perserginėjo, idant su geru nůczia trauktųs, nės jų pakasavojimas yra nů valdžios nuspręstas ir kunigus dėl perkalbinėjimo siuntinėjo, bet vis vėltu buvo. Pernai dvi atsitraukė, o trys dar pasiliko. Taigi dabar, idant per gvoltą anas isztremti, visa policija su ginklais atvažiavo, idant anas isz jų gerybės, nů dievobaimingų žmonių padovanotos, iszmesti. Minyszkos su klyksmu ir verkimu buvo isz kliosztoriaus iszvytos. Pirmą naktį nakvojo pas p. Gružauskį Kelmėje ir taip ant Kauno link nuvažiavo. Maskoliai jų žemę ir gerybes atėmė, dėl kunigo dalį žemės su malunu atidalydami. Sako, kad jų bažnyczią vers ant parapijos bažnyczios, o dabar nykštę parapijos bažnyczią ant cerkvės atims.

— *Paleczkůse*, Szaulėnų par., Szaulių paviete, buvo įtaisytas bankas, kurio bankieriumi buvo dvarponis Davetas. Pernai tą banką užpůlė plėszikai, geležinę kasą naktį į laukus iszvežė, sudaužė, pinigus iszėmė ir sulyg szioliai nežinia buvo, kur tie pinigai dingo, o per tat žmonės ant 60,000 rub. turėjo trotyti, tům praszcziau, kad drauge ir popierai prażuvo, isz kurių galima buvo žinoti, kas pinigus paskolijo. Dabar tie visi tyli, kurie pinigus ėmė, o pajieszkoti negalima, nės popierių nėra, o per tat atidůti ir tiems, kurie anůs įneszė Dabar pas vietinį kunigą ponia Davetienė atėjo, užpraszydama jį ant pietų, o tům sykiu ant kunigo komodos atsirado pakelis su 10,000 rublių visokių popierų ir pinigų. Kunigas pinigų pakelį ant savo komodos pamatęs, idant aną neaptartų, liudytojus suszaukė, o po kelių dienų ponas bankierius Davetas pasimirė. Dabar pažvalga krinta ant nabasznįko ir didelis tame dalyke isztyrinėjimas.

Ant upių vandů isz priežasties stokos lietaus visiszkai pamažėjo ir dabar žuvis galės visur baigtinai iszgaudyti. Tiems vėl, kur leidžia pavandeniu medžius, taipgi bėda, nės rąstai visur už salų ir akmenų užkliuva. Sztai ano Resiainių pirklio Kamberio, apie kurį jau rasziau, kůtoliausiai du tiktai rąstai Dubissa upe sulyg Ugionių daėjo, o kiti visi tai prie krantų, tai prie salų, tai už akmenų užkliuvę paliko ir, pirkliui didelio lietaus laukiant, galės dar ant kitų metų pasilikti. Pirklys sako, kad jam toji pirklystė butų nusidavus, tai 20,000 rublių butų uždirbęs, o dabar gal ir diktokai trotyti reikės.

Retkarcziais tiktai lietus lyg kunigas su krapyla padulkina, o taip vis sausas oras. Taigi netiktai pradėjo visur vandů ir gamta džiuti, bet, kokiam ten piemeniui ugnį pakurus, ir miszkai degti. Sztai dabar apie Titavėnus ir Radviliszkę [Resiainių ir Szaulių pav.] matytis isz tolo kilantie dumi ir liepsnos nů Reimerio ir karaliszkų miszkų.

24. V *Žaltys.*

— *Isz Suvalkų* gub. Kaip žmogus norėtum praneszti kožną kartą kůlabjaus užimanczias žinias, bet ką daryti, kad nevisados jų yra. Szį kartą turiu jų mažiaus kaip kitais kartais, dėlto turiu pasikakdįti kasdieniniais dalykais.

Ot, kas pirmiausiai, tai ta Amerika. Braukia į ten czielais pulkais. Kaip dabar ant Hamburgo neleidžia, daugumas iszeivių, turinczių atsiųstas laivakortes nů giminių isz Amerikos, turėjo sugrįžti nų-

mon, pasivalkioję keletą dienų po Prusus. Eina visoki: jauni ir apsenę. Traukiasi daugumas nů kariumenės, nemislįdami daugiaus grįžti į savo gimtinį krasztą — Lietuvą. Kiti iszsirengia į ten tik ant kelių metų, mislįdami prisipylę masznas dolerių sugrįžti atgal. Eina ir mergų, tankiausiai su laivakortėmis, atsiųstomis isz Amerikos nů giminaiczių. Jei iszeina mergos, tai tankių tankiausiai ant visados atsisveikina mųs krasztą.

Katrie eina į Ameriką tik ant keleto metų, kad, susiczėdyjus kiek skatiko, parneszti į Lietuvą, labai gerai daro: parneszа į mųs krasztą pinįgus, o kas svarbiaus, tankiai pareina suvis kitokiais žmonėmis, labjaus apsiszvietę, supratę per skaitymą laikraszczių, kas tai yra maskoliai, o kas jie patys ir kitokiomis akimis žiuri ant gyvenimo.

Tik, ant nelaimės, ne visus taip Amerika perdirba: iszeina daugumas vėjavaikių ir sugrįžta atgalios vėl vėjavaikiais, tik da arszesniais, ba buvaunesniais. Gerą žmogų Amerika da labjaus pagerina, o blogus galutinai isztvirkina.

Gana bus szio vieno paveikslo, kad pamatyti, kokiu vėjavaikis sugrįžta vėjavaikiu. Į Karklinių vaitystą (Vilkaviszkio pav.) sugrįžo isz Amerikos „amerikonas“; sugrįžo nuskuręs ir baisiai glindų sugraužtas. Į Ameriką kiekviens eina rinkti pinįgų, pareiti isz ten su tuszcziomis rankomis — didžiausia gėda, dėlto kiekviens, pralėbavęs savo uždirbtus pinįgus, arba ir visai neužsidirbęs, sąko, kad nů jo pavogė. Sena tai pasaka, nieks jau jai netiki. Ir mųs tas glindų sugrausztasis „amerikonas“ tai žinojo ir numanė, kad reik kaip nors kitaip prasimanyt‘. Pasakojo jis, kad tiek ir tiek neszęsis pinįgų namo (rodos, kad tiek nė į kiszenių neljstų), tik ve kokia nelaimė: kaip važiavo ant laivo per jures, taip bjauriai pradėjo suptis laivas, kad net jo kiszenius iszsivertė, pinįgai pabiro ir... dingo! Taip, pinįgai dingo, o pats „amerikonas“ parėjo per Prusų žemę pėsczias, ubagaudamas...

Kaip parėj‘, taip parėj‘, dėkui Dievui, bile mųs „amerikonas“ namiej‘. Turbut pripratęs prie krutaus amerikiszko gyvenimo, netuni nė namo parėjęs pakajingai: susirinko kůpelę „vyrukų“ ir varinėja su jais visokius szposus. Vienas ukinįkas lipinosi molinius tvartus, tik turėjo nelaimę užpykdįti „amerikoną“, kurs vieną naktį su savo „vyrukais“ iszdraskė visą beveik jau gatavą molinį tvarto rentinį.

Ir nevieną szposą padarė tas „amerikonas“. Kito žmogaus, taip-gi su savo „vyrukais“, iszvedė isz tvarto arklius ir suklampino jůs durpinycziose, o paskui, kada tas žmogus gerai jam „užpundavojo‘,‘ vėl pats su savo „vyrukais“ pusgyvius arklius isz durpinyczios isztraukė. Užpyko jis ant to žmogaus tik užtai, kad tas namieje, Lietuvoj‘ gyvendamas prasigyveno, o jis nė Amerikoj‘ nieko neužkalė. Žmogus tasai, sudegus jo grintelei, padegėliavo ir susirinko tiek, kad paskui nusipirko kelioliką margų łauko. „Amerikonas“ nedovanojo jam už tai ir nors arklius suklampino. Tai toks „amerikonas“, o bene tik jis viens toks?

Pradėjus apie Ameriką kalbėti, reik ir tai pasakyti, kad didžiausią naudą isz iszeivystės turi vadai, vedantieji per rubežių į Prusus. Ima jie nů žmogaus po 13—15 rublių už pervedimą, kurs jam pacziam daugiau nekasztůja, kaip 2—3 rublius ir porą dienų laiko. Tankiai veda ant syk po deszimtį ir daugiaus ir galima suprasti, koks tai jiems pelnas isz to eina. O da tik reik pridurt ir tai, kad to pelno negana: tankiai eina į Ameriką turintis su savimi porą szimtų arba ir daugiaus, tai jau isz tokio vadas labai dailiai moka iszmelžti viską, palikdams tik tiek, kad užtektų ant kelio, taip kad paskui lygiai tokiam padėjime jis atsiranda, kaip tas, kurs tik pusę tiek pinįgų turėjo. Nedyvai, kad tokiu budu vadai kyla, kaip Velykų ragaiszis, o tankiai ir pats nežino, kas jiems darosi: kad pamandrauti vienam priesz kitą, arba kad pabausti paczią, pluštanczią už nereikalingą mėtymą pinįgų, jie nekartą tyczia degina iszluptą nů iszeivio penkrublę, norėdami tům parodyti, kad tai jiems nieko nestovi, o tům tarpu parodydami tik savo paikystę. Vienu žodžiu, didžiuma tų vadų yra žmonės beszirdžiai.

Bardauckůse, (Vilkaviszkio pav.) du broliai užmuszė vieną visai nekaltą žmogų. Buvo tai taip: tiedu broliu ėjo pas rajentą pasiraszyti viens kitam, kad atsiėmė savo dalį, ir pasiėmė su savim da treczią žmogų, kurs butų liudinįku. Užėjo visi trys į karcziamą ir gėrė, toliai gėrė, pakol nepaduko. Szoko tada abu broliu ant treczio savo sėbro, kuris turėjo buti liudinįku pas rajentą, ir užmuszė jį. Abu kaltinįku pabėgo ir policija jų dabar jieszko.

Vienas ukinįkas isz Tursuczių (Szunskų gm., Senapilės pav.) turi ant savo lauko net ketverias kapines: dvejos vienoj‘ pusėj‘ Szeszupės, Tursuczių laukůs, o kitos dvejos kitoj‘ pusėj‘ Szeszupės, Surguczių laukůse. Turbut neperdaug turi doraus jausmo tas ukinįkas, labai jį pykina, kad kapinės taip daug jam lauko užima‘ ir suvis nelemtai apsieina su jomis: vasarą, laike kaitrų sugena ant kapinių į medžių pavėsį gyvulius ir kiaules, kurios knaisioja da beveik szviežius kapus. Koktu apie tai ir pamislyti! Visos kapinės yra neaptvertos, nės tas ukinįkas, nuvogė nů jų tvoras. Butų tai netaip dar bjauru, kad taip darytų koks pavargęs žmogelis, bet to negalima dovanoti turtingam ukinįkui turinczіam laukus dviejůse kaimůse. Paskutiniame laike pradėjo rupįtis kiti ukinįkai, kad aptverti tas kapines; buvo iszaugę ant tų kapinių baisiai stori beržai, taip kad turėjo skersakisztėj‘ (diametre) 3 pėdas. Tůs beržus dabar nukirto ir pardavė labai pigiai, o už tůs pinįgus aptvers kapines. Ant aptvėrimo tų kapinių důda kelioliką rublių ir vienas kunįgas, kurio motina ilsis ant tų kapinių,‘ kad neknaisiotų nors kiaulės.

Pavasarį turim‘ gana szaltą, o kas arsziaus didelė stoką lietaus; žemė yra iszdžiuvus, miežiai jau gelsta, o daigtais ir visai džiusta, žieminiai javai taip-gi netarpsta. Sodůse pradeda žydėti slyvos ir vysznios skeczia savo bumbůrus.

Tarp kunigų Suvalkų rėdybos szioki yra perkeitimai: kun. S. Oliaka, Naumiesczio prabaszczius ir džiakonas pakeltas į vertybę praloto; kun. V. Blaževyczius, asesorius dvasiszkos kolegijos ir garbės kanaunįkas, užtvirtįtas yra katedraliniu kanaunįku; Augustavo prabaszczius ir džiakonas, kun. A. Daukszys — garbės kanaunįku prie Seinų dijecezinės kapitulos; kun. M. Vilamovyczius, Pakůnio parapijos (Senapilės pav.) vikaras, paskirtas atministratorium par. Silvanuvkos (Augustavo pav.); kanaunįkas katedr. kun. J. Antanavyczius — prabaszczium par. Prienų (Senapilės pav.) ir dijecezinio konsistoriaus asesoriumi; kun. V.

Senkus, zokoniķas kliosztoriaus marijonų Senapilėj' — to kliosztoriaus perdėtiniu ir Senapilės par. administratorium; Seinų seminarijos profesorius, konsistoriaus asesorius, pralotas kun. M. Strimavyczius — Seinų dijecezijos kliosztorių vizitatorium; Visztyczio par. (Vilkaviszkio par.) administratorius, kun. Szukvietis — į Grażiszkių parapiją ant vietos neseniai mirusio ten kun. A. Lukoszevyczіaus.

J. Vėžys.

— *Isz Prusų Lietuvos.* Tilžėje 26 d. Gegužės mėnesio Lietuviszka konservatyvų partija apgarsino lietuviszkais kandidatais dėl skyrymo į ciesorystės seimą sekanczius ukininkus: valszcziams Klaipėdos ir Szilokarcziamos Kristupą Tamoszių isz Tramiszių, valszcziams Tilžės bei Pakalnės Dovą Saunų isz Rokaiczių, valscziams Ragainės ir Pilkalnio Angaitį isz Kurszų, o valszcziams Labguvos bei Vieluvos Jurgį Sapaitį isz Lauknų.

Żinomas lietuvių prietelius pons Dr. Sauverein'as keta su keliais senovės prieteliais visai ypatiszką pasilinksminimo szventę įtaisyti, butent lietuviszką balių. Balius bus keliamas Pilkalnije pradżioje Birżelio. Jau daugiaus kaip 10 porų lietuviszkų jaunikaiczių ir mergaiczių prižadėjo ten pributi. Bus apsirėdę lietuviszkais rubais pagal budą senovės lietuvių – mergos su marginėmis, muturais, senlietuviszku kasų pynimu ir t. t. Sako, kad ir tikrai lietuviszkų valgių — kisieliaus bei szupinio, ir gėrimų, alaus bei meszkinio busią. Sunku yra tikrai lietuviszkus rubus pasirupinti, bet dar sunkiaus lietuviszkus szokius mokėti, nės szioje gadynėje juk nieks nežino, koks szokimo budas pas mųsų boczius buvęs. Dabar netikt jus, amerikiecziai, turite lietuviszkus balius, nės jau ir mes prusai keliamės. Turime Dr. Sauerveinui dėkavoti, kad jis lietuviszkąją dvasią visaip, kiek įmanydams, szelpia ir ją nů isznykimo iszgelbėti rupinasi.

Jau dabar ir pas mus supranta lietuviai pamažu, kas jiems naudinga: pradeda savo kalbą ir budus garbėje laikyti; kad vyriausybė atsiunczia pas jůs kunigą, kurs maž arba visai nemoka lietuviszkai, tad jie tol raszo į valdżią, kartais ir iki paties ciecoriaus, kol gauna tokį kunigą, kurs moka lietuviszkai.

Andai paminėtas plėszikas Raduszaitis jau nabasztininkas. Jo galas gana tragiszkas. Ejo per rubežių isz Prusų į Maskoliją, užėjo ant kareivio, kurs jį sugauti bandė. Jis szovė į kareivį, bet liko pats perszautu. Po kelių dienų rado jo lavoną Nemune prie Smalininkų.

Keleiviai į Ameriką tikt tad gali per Prusus keliauti, kad tur laivakortę ir pakaktinai (ganoliai) pinigų. Kelias vienat per Bremen'ą tėra atviras, per Hamburgą neleidżia.

Chronopolitanus.

— *Isz laikraszczių.* „Pribavlenije Kov. Gub. Vied." sako, kad vargu visoje Lietuvoje yra taip biednas miestas, kaip Zarasai [N. Aleksandrovsk, Kauno gub]. Ypacz żydai to miesto yra baisiai nuskurę, tarpe kurių yra kelios deszimtys „bagoczių", kurie nei jokiu budu negali anų iszmaitinti, o taip vadinami „pasiturį" vos tiktai turi ką valgyti. Anie biedniejie po kelias dienas nevalgę yra; korespondentas raszo, kad szirdis plyszta, į anůs żiurint; ką sudeda dėl biednųjų, tai tiktai ant Velykų ką tiktai užtenka, nės 370 rublių. Raszo, kad anie vadinami „bagocziai" negali anų gelbėti. Isztikro begelbėdami ir jie tokiais pat greitai lieka. Sunku butų ir su cholera kariauti pusalkanam żmogui. Korespondentas rodija, idant isz miesto korobocznų pinigų dėl jų paimti, kurių pinigų yra apie 8–9 tukstancziai. Bet kaip tą suvalgys, kas bus? kas anůs maitįs? Żodżiu sakant biednųjų padėjimas visame sviete yra labai sunkus ir didelės atmainos laukiamos! Nors żydas yra sukczius, bet alkano visados gailėtis reikia!

Daugybė Kauno aptiekorių pradėjo lyg krokodiliai verkti, vienam aptiekoriui dėl ligonbuczio 53% nů paprastos prekės nuleidus, t. y. daugiaus kaip pusę prekės. [Pribav.]

Czia turiu pridėti, kad aptiekoriai, ir daugiau kaip pusę nuleidę, iszeina ant savo, nės už viską ima prekes kelis sykius už vertybę didesnes. Ir taip pagal aptiekos iszrokavimo gorczius distiliůto vandenio kasztůja 40 rublių, o cukraus svaras 24 rub. Tai rodos, kad prie tokių iszlygų galima pralobti?!

— *Aukmergėje*, Kauno rėd. buvo tada geri laikai, kaip dar gelžkelio nebuvo, o isz Petropilės į Varszavą ir į užrubežį caras su visu dvaru ir kunigaikszcziais, o taipojau ir visi kiti dėl reikalų ir prekybos pliantu pro szalį to miesto važinėjo. Dabar per czia caras nebevažiůja ir „karaliszkas sodas" isznyko. Dabar tą „sodą" caras 1890 m. 10 d. Kovo dėl miesto dovanojo, idant ten miesto valdżia dėl miesto sodą įtaisytų, katras, żinoma, gyventojų sveikatą pagerintų, bet dar sulyg szioliai miesto duma tame dalyke nenor' nieko padaryti, nors vietinis spraunįkas, kuris yra drauge gaisro draugystės perdėtinis, apie tą rupinasi. [Pribavlenije].

Isz Keidainių [Kauno pav.] raszo, kad ten didelė stoka gero ir czysto vandens. Pirtyje, kur isz Smilgos upės vandů imamas taip yra tirsztas, srutų pilnas ir bjaurus, kad, kaip sako korespondentas, ir be muilo gali mazgotis. Už ganyklą per vasarą nů karvės ten ima po 3–4 rublius, bet isz stokos lietaus ant tos menkos ganyklos żolės suvisum nėra ir karvės grįżta vakare alkanos, nės priėsti negauna. [Pribav.]. Ką jau czia apie pieną kalbėti, jeigu kas neturėtų namieje kům karves pagirdyti arba paszerti?

Statistika parodo, kad pernai visoje Maskolijoje [drauge ir Lietuvoje] buvo: 1,736 savpatużmuszėjysczių, 2,401 užmuszėjysczių, 763 vaikų nużudymai.

— *Szaulių* gimnazijos vyriausybė [o gal ir kitų?] nů įżengianczių ten mokįtinių apart dokumentų ir fotografijos reikalauna [Kov. G. Vied], rasi isz socijalizmo baimės, kuris netiktai czia, bet visur Maskolijoje jaunůmenės tarpe yra pasiplatinęs?

— *Nuplėszimai ir pirmuszimai.* 1) Resiainių pav. gale Sausio mėnesio ant ukinįko Miżuikių kaimos, Plungės valsz., Dominyko Czipauskio isz Resiainių, namon grįżtanczio užpůlė 3 ar 4 nepażįstami vyrai ir atėmė burnosą, skepetą ir 30 rublių. Pakrividytam pasiskundus 13 Vasar. szitie daigtai buvo rasti pas ukinįką Andrejavo valsz. Petrą Sakalauskį, kuris tapo po sudu atidůtas. 2) Mieste Kaune 1 d. Kovo ukinįkas Panemunio gminos [Suv. rėd.] Gotlibas Veichelis papraszė tos pat gminos żmogaus Jurgio Kazlauskio, idant jį pavėżintų, o kaip tiktai į vežimą įsėdo, režė tůjaus Sakalauskiui su kumszczia į kuprą, nutvėrė už gerklės, atėmė jam 6 rub. su masznele, bet buvo tůjaus nutvertas. [Kov. G. V.].

Mikolas Cechanauskis kuris isz Vilniaus banko 50,000 rub. pavogęs, į Ameriką buvo iszbėgęs, Hamburge nů Petro-

pilės policijos agentų, kad pagrįžo isz Amerikos, su 45,000 rub. buvo nutvertas.

Pradedant nů 1873 m. pradėjo akuratniai žiobrių skaitlių užraszinėti. Taigi pasirodo, kad jų Bielovėžos girioje 1873 m. buvo isz viso 527; kůdaugiausiai buvo 1882 m., nės 600 — kůmažiaus 1889 m., nės 380, o 1892 m. 491 žiobrys. [Vilen. Viest].

— *Sumeliszkiai* miestelis Trakų paviete, Vil gub. szįmet dikcziai apdegė. Sziame valszcziuje yra Mustinėnų kaimas su 27 gyventojais [lietuviais, o isz dalies ir gudais] ant geros žemės ir turtingas. Bet nů nekurio laiko yra tenai gyventojų tarpe dėl žemės vaidai, labjausiai biednesnių ir turtingesnių tarpe; nės kůtankiausiai turtingesni parprovodavo tůs biedniukus, o per tat viens kitą padeg'; kaip sako, nėra metų, kad ten ugnis neapsilankytų per padegimus ir kad Dievas, ledais iszmuszant javus, nepakorotų. [Vil. Viest.].

Szenczionių pav. yra trįs didesni ežerai: *Naroczas*, *Sviras*, *Szvakszta*, kur kitą kart buvo daugumas geros žuvies. Bet mųsų laikůse taip žuvis ten pamažėjo, kad tiktai pavasarije gal' dar dikcziai prižvejoti. Tada žvėjų per dieną ir naktį yra pilnas ežeras, o ant kranto be galo daugel pirklių žydų, kurie su degtine ir papirosais atvažiůja, perka žuvis ir kůne prie kožno ant kranto krumo prekiauja. Sziokiu budu žuvis baigtinai be apsižiurėjimo naikina, kad ir veislei neliks. [Vil. Viest.]

Isz priežasties paszventinimo naujos cerkvės [cerkovszkola] Vilniaus priemiestyje Snipiszkiůse [nors ir tos, kur Vilniuje yra, nelaukomos ir tuszczios stovi] „Vilen. Viest." raszo, kad reikia szio kraszto žmonis supažindinti su visků, kas maskoliszku yra, tada jie maskoliais pasijus ir taps maskoliszkais patrijotais, nors ir prie savo tikėjimo besilaikydami.

Nů Rigos statomi gelžkeliai sutraukė į Rigą daug lietuvių ir lenkų, bet, czia darbus pabaigus, iszsiskyrstė anie po miestą dėl visokių uždarbių. Dabar ant vienos Rigiszkai — Valskos gelžkelio dirbtuvės buvo darbinįkų maisztas.

Dvare Jhumenov, Dzisnos pav., Vilniaus gub., grovo Tamosziaus Zamojskio, tarpe ukinįkų ir pono buvo iszdalįta bendra žemė be jokių bylų. [Kraj].

Iszeinantis Vienoje, Austrijoje katalikiszkas laikraszstis „Vaterland" patalpino 12 d. Gegužio laiszka žydo Mejerio Povylo, kuris priėmė katalikų tikėjimą, su paaiszkinimu, kad 1875 mete, budamas mokįtiniu talmudo iszkalos Ostrove [Lomžos gub.], buvo prie nukankinimo szeszių metų krikszczioniszko vaiko, dėl kraujo per Velykas reikalingo. Savo laiszke Mejeris paminavojo du sargu Ostrovo sinagogos, kurie aną vaikiną nudurė, taipojau žydą, namų savinįką, kur szitas dalykas atsitiko. Asz pirmiaus praneszіau apie tai, kad Žagarėje buvo žydai merginą pavogę, kurią paskui isz baimės paleido.

Isz *Pumpėnų* par., Panevėžio pav., viens žmogus buvo sudytas į kalinę už kreivą prisiegą. Jam į Panevėžio kalinę įžengus, aresztantai pareikalavo, idant ans důtų jiems 50 rub. įžangos dėl baliaus pakėlimo. Kad ans nedavė, tai jie jį gazu [kerosinų] užpylė ir uždegė. Ką tik spėjo jį nů smerczio kalinės prižiurėtojas iszgelbėti. [Kraj].

„Russkaja Žizn" raszo, kad yra valdžios noras prispirtino mokinimo Kauno rėdyboje, gal, idant lietuvius greicziaus į maskolius iszversti matant, kad lietuvystė kyla.

Vokiszkoji valdžia skersai Nemuno arti maskoliszkos Lietuvos rubežiaus tinklus užtraukė, idant ten žuvis neįleisti. (Kraj).

Žaltys.

— *Petropilė* kun. Jaunis iszvažiavo jau pirm pusantros sąvaitės [nedėlios] į Kazanių. Ant kelio gavo isz ministerijos 300 rub., nors paprasti kunįgai gauna tam tikslui tikt 18 rub.

— Veikalas kun. Pranaiczio „Christianus in talmude judaeorum" jau taujaus bus iszsemtas; liko tikt keletas desėtkų egzemplorių. Dabar kun. Pranaitis užimtas yra raszymu kito veikalo dalykůse kabalistikos, magijos, spiritizmo ir t. t.: ir ant szio veikalo valdžia pažadėjo savo paszalpą.

— Kunįgaiksztis Oginskis praszė daleidimo atspausti dėl žmonių lotyniszkomis raidėmis lietuviszką pamokinimą, kaip gintis nů choleros. Valdžia nesiprieszino: liepė tiktai pristatyti tam tyczia lietuviszką straipsnį. Pristaczius jį, liepė pristatyti jo gudiszką vertimą. Tů tarpu kun. Oginskis turėjo su savo reikalais iszvažiůti isz Petropilės ir tą vertimą parėjo padůti kam kitam. Priėmė jį senatorius Gartkevyczia, bet ikiszioliai nežinoma dar, ar atspaus.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos.* 7 d. Birželio Player's Club'e New York'e mirė garsiausias Amerikos aktorius Edwin'as Booth., gimęs 13 d. Spalinio 1833 m. Belair'e už 20 mylių nů Baltimorės Md.. E. Booth 16 metų turėdamas pasirodė ant scenos ir per keles deszimts metų pyldydams savo paszaukimą, įgijo sav ilgai pateksianczią garbę, o' savo tautiecziams nemaž naudos padarė, puikiais savo perstatymais prisidėdams prie aistetiszko jų iszlamdymo.

— 9 d. Birželio sugriuvo trys augsztai Ford's Theatre rumų Washington'e' kur patalpįtas buvo Karės Departamentas ir dirbo apie 400 rasztinįkų. 25 darbinįkai užmuszti, o apie 100 sunkiai sužeistų.

— *Vokietija.* Isz Berlyno 8 d. Birželio praneszama apie didelę nelaimę įvykusią ties Duedelingen'u, už kelių mylių į žiemius nů miesto Luksemburgo.

Daugybė katalikų su vietiniu klebonu vaikszcziojo pas kryžius, maldaudami Dievo, kad suteiktų gerą javų uždėrėjimą. Laike procesijos ekspliodavojo bomba, kurią neneszė kurs isz einanczių procesijoje; 7 žmogystas ant vietos užmusztos, o apie 30 labai sužeista. Daugelis isz sužeistųjų neiszliks gyvi, o kiti pasiliks amžinais koliekomis. — Sako, kad anarchistai, neapkęsdami katalikų, įdėję į kiszenių vienam isz procesijoje esanczių žmonių dinamito bombą, kuri tiekai nekaltų žmonelių gyvastį atėme.

— *Austrija.* Lwowe 8 d. Birželio užpůlė 40 studentų lenkų ant graikiszkai katalikiszko (unijotų) arcivyskupo Sembratowicz'iaus, važiůjant sziam ant geležinkelio stotės. Studentai ėmė mėtyti į arcivyskupą ir jojo važnyczią supuvusiais kiausziniais, sustabdė arklius ir stengėsi dasigauti į karietą.

Penki užpůlikai iszlaužė karietos duris ir ėmė muszti arcivyskupą savo lazdelėmis, kad tům tarpu kiti mėtė isz užpakalio kiausziniais, purvais ir supuvusiais vaisiais. Du sykiu arcivyskupą nutvėrė už sprando ir jau pusiau buvo iszvilkę isz karietos, bet sziam vis pasisekė iszsiveržti isz jų nagų.

Policija stengėsi iszsklaidyti

studentus, bet pasirodė per silpna. Tik apturėjus paszelpą, policijai po įnirtusios kovos pasisekė atginti arcivyskupą; devyniolika studentų suimta, kiti pabėgo.

Vyskupas Kulijowski (?) isz Stanislavovo, kuris, norėdams pagelbėti arcivyskupui, metėsi į tarpą užpůlikų, tapo smarkiai sumusztas ir sužeistas ant veido ir sprando. Arcivyskupo veidas buvo visas sukruvįtas ir subjauriotas purvais ir neczystumais. Abu vyskupas ir arcivyskupas — parvyko namo po policijos prieglauda. Priežastis užpůlimo ant arcivyskupo anų studentų buvo jojo atsilankymas pas popiežių, ką anie lenkai studentai paskaitė isz apostaziją nů graikiszkai — katalikiszkos bažnyczios.

Jeigu panaszus atsitikimas butų įvykęs indijonų arba kitų kokių laukinių žmonių tarpe, kaltįtumėme netiek tokius piktadėjus, kiek jų laukinį barbariszkumą, nepridůtumėm' tam faktui didelės svarbos. Bet kad universiteto studentai it laukiniai koki žmonys užsipůla ant bažnyczios virszinįko, — civilizůtoje žemėje, isz tikro negali nepamislyti: „szaldrai, iszsiliůsavusiam nů krikszczioniszkos etikos įtekmės, nieko negelbės joki universitetai, akademijos; kaip pirm lankymo tų augsztesnių mokyklų buvo jis nekam vertu žmogumi, taip ir universitetas jo neperdarė, tik gal padarė jį gudresniu dalyke iszrinkimo įnagių dėl artymo nuskriaudimo."

— *Maskolija.* Kun. Ruszinską maskoliai uždarė į kliosztorių. Maskoliszki laikraszcziai plusta ant metropolitos Kazlaucko, užtai, jog jis, budamas dar Žitomieriaus vyskupu, pasodino į kliosztorių vieną savo vyskupystės kunigą už priėmimą staczatikio arkiriejaus tokiu pat budu, kaip reikia priimti tikt savo katalikiszką vyskupą.

Mergytė.

Saldžiam sapne tu miegoji, *)
Apie neką nedumoji,
Tavo veide yr' grażumas,
Tavo szirdij' yr' drąsumas!
Mylėk rožes, pinavijas,
Żalias rutas ir lelijas!
Mylėk, mylėk mergužėle
Tik ne vieną tą darželį!
Mylėk visas paszalėles,
Kas Lietuvoj' — lietuveles.
Mylėk kalnus, upes savo:
Szita žemė yra tavo!
Mylėk kalbą prigimtąją
Ir tėvynę tą brangiąją!
Atmink vargus tėvų savo,
Bus malonė didi tavo.
Jaunos szirdys kad pajustų,
Tai ir dvasia atsibustų!
Lektų, lektų į augsztybes
Nors per darganas, tamsybes,
Kad atrasti spindulėlį,
Tiesų kelią ir vietelę, –
Kur malonė dėl tėvynės,
Kur yr' mokslas, kur yr' žinios.

Puszė

*) miegoji — miegi

Vardan teisybes.

Apturėjau aną „Garso" numerį, kur isz Shenandoah 25 d. Kovo d-ro J. Szliupo buvo raszyta apie „Auszrą" ir apie manę kaipo melagingą „Vienybės" korespondentą.

Taigi turiu pripažinti, kad p. Sz. apie „Auszrą" daug teisybės pasakė — kaipo to laik raszczio vien's isz stropiausių sądarbinįkų, redaktorių ir platintojų. Dar pirm „Auszros" atsiradimo Prusůse buvo ir ten po tenykszczius lietuviszkus laikraszczius norėjo patalpinti savo straipsnius lietuviszkoje dvasioje, nės kaip pirma taip ir dabar yra tai tik vokiszki laikraszcziai lietuviszkais žodžiais raszyti. [Turime pasakyti, jog jau ir Prusų lietuvių nekuriůs laikraszcziůse pradeda nauja dvasia atsirasti. Red.] Tarpe anų laikraszczių redaktorių Szernius atsirado, kuris p. Sz. straipsnį spaudinti pradėjo, bet vokieczių nusigandęs, vėl nustojo. To straipsnio aname laikrasztyje atspaudįto nemacziau, tiktai apie jį tikrai girdėjau. Nors „Auszra" isz pradžios po Dro Basanavicziaus kaipo redaktoriaus vardu ėjo, vienok ans tada Prusůse nebuvo, bet Pragoje ir Vienoje gyveno per laiszkus isz tenai prie daugumo lietuvių raszydams, prie darbo ragino, idant savo ir kitus rankraszczius ir žinias pridavinėtų. Taigi tie visi sądarbinįkai kůlabjausiai savo straipsnius ir korespondencijas ne į Prusus, bet į Pragą ir Vienną siuntė. Isz tų kůdaugiausiai buvo tokių, kurie mokėdami lietuviszkai kalbėti, nepripratę buvo raszyti, taigi nekartą bėdavojo, kad netiktai lietuviszkam stpraipsniui, bet ir laiszkui truksta jiems žodžių ir ne sykį per laiszkus tų žodžių užklausinėjo. Taigi aname „auszrinįkų" laike p.p. Szliupas ir Basanaviczia buvo geriausiais lietuviszkos kalbos žinovais ir anie buvo Ciceronais tame dalyke. Pats budams vienu isz tikriausių ano laiko liudytojų žinau, kad p. Szl. labai darbavosi apie tai, idant lietuvius socijalistus ant tikrai tautiszkos lietuviszkos dirvos patraukti net su jų pinigais dėl lietuviszkų knigų atspaudinimo. Per savo agitaciją p. Szl. praplatino „Auszrą" labjausiai Szaulių ir Resiainių paviete prie socijalistų pagelbos, kurie po lietuvystės uždangalu drauge ir socijalizmą [ar nihilizmą] platino. Tas socijalistų įsimaiszymas į lietuvystės dalykus subildėjimą padarė, ir maskoliai pradėjo lietuviszkus inteligentus prižiurėti, nekartą jų laiszkus ant pacztos plėszydami ir žiurėdami, tůmlabjau, kad ir bajorai lenkai, bijodami ant savęs „mužikų" pakilimo, pradėjo Lietuvos inteligentus už vieną su nihilistais [ar socijalistais] laikyti, nekartą anůs kratymais ir aresztavojimais gąsdydami. Jeigu kur du mokslesni lietuviai savotiszkai kalbėjo, tai tůjaus ponai anůs už socijalistus laikyti pradėjo, patyloms ir balsu apie tai kalbėdami, laukdami tos valandos, kada anůs maskoliai aresztavos. Paskui vienok maskoliai supratę, kad tautiszkas lietuvių kilimas yra prieszingas kosmopolitiszkam socijalizmui, pradėjo per pirsztus žiurėti ant lietuvystės dalyko, kaipo ne taip baisiai kaip socijalizmas pavojingo. — Teisybė, kad netiktai ponai, bet ir kunigai baisiai „Auszrai" prieszinos, ir sulyg szioliai visus „Auszros" sądarbinįkus su pasijůkimu „auszrinįkais" pramanydami. Rods buvo ir dabar yra daugumas su augsztesniu mokslu kunigų, kurie nekuriůs mažmožius „Auszroje" papeikdami, labai jai pritaria. Žinoma czia daugel prigulėjo nů laipsnio apszvietimo ir patrijotizmo, ar tai pono ar kunigo.

Reikia teisybę pripažinti, kad keli žodžiai p. Szliupo „Auszroje" ant kunigų paraszyti anůs prie darbo paragino, nės anie bijodami lietuvių tarpe įtekmės nustoti, uždėjo Prusůse laikraszczius: „Szviesą" ir „Apžvalgą". Ir priežodis sako: „ant to yra lydeka vandenyje, kad karosai nesnaustų."

Taigi asz daugel dalykůse pripažįdamas p. Szliupui „meilę teisybės" arba geriau sakant, teisybės meilę, labai norėcziau, kad, ir apie manę ką kalba, kad viskas teisingai butų.

Taigi ir dabar tvirtina, kad tarpe inteligentų ir kunigų vienybė pastojo tik žinoma ne tokių tarpe, kurie isz vienos pusės nori inteligentus davatkomis padaryti, o isz kitos pusės kunigus bedieviais, nės ži-

noma ugnis su vandeniu niekados vienybėje nebus. Kas vienybės nori, tas turi ir prie kito prisitaikyti. Taip ir mųsų tarpe atsitiko, nors ne su visais, nės dar sulyg szioliai kitaip ir buti negalėjo, mumis maskoliui visur dabojant. Kunigija ir inteligentai, tai ne du žmogu, idant susitaikintų, bet žmonių daugybė. Per tat, jeigu apie nekurių isz jų sutarimą kalbėjau, tai vėl isz savo pusės neginczijau ir niekam nepriesztaravau, nors „jezuvitiszką drąsą turiu“ ir „melagiu“ esmu. Viskas eina palengvu, o ne taip greitai, kaip nekurie mislija. Jug gerai yra ir gera pradžia, apie kuria darbůjamės! Krokovą nů karto neiszbudavojo ir nieks gudriu nů karto nepaliko. Ant visoko reikia ir laiko ir darbo. Taigi tame dalyke nei asz nei p. Sz. neesame melagiais. Taigi anot p. Sz. žodžių nors viename kampe „gyvenimas pats daug ką kitaip parodo“, negu asz parasziau, vienok kitůse kampůse yra taip, kaip asz pasakiau. Taigi, jeigu kur „sumelavau“, tai reikia tą melą iszrodyti, kur tas man atsitiko, nės porą kartų anoje korespondencijoje esmu „melagiu“ pavadintas.

Teisybės noras ir be szauksmo kalbėjimas visus galės į kruvą suvesti, tik reikia su gudrumu, palengva, atsargiai, be subildėjimo, o vis varytis.

Girdėjau, kad Amerikoje vėl lietuviai po angliszkus laikraszczius szandytis pradėjo. Priežodis sako: „Nors tavę smaloje virintų, nekalbėk, kas iszkaloje atsitiko“. Per lenkmetį 1863 mete nors bajorų daugybė savo tarpe visokius vaidus turėjo, vienok politikos dalykůse iszdavėjystė neatsitiko, nors vien's kito giliausias paslėptines žinojo. Taigi ant lietuviszkų bylų turi buti ne angliszkas, bet lietuviszkas sudas, kuris viską tikrai atspręstų, o nepasidůdanczius po tům sudu nors po lietuviszkus laikraszczius per publikaciją pakoroti, arba į savo draugystę neprijimti. Nės kam czia svetimiejie turėtų isz mųsų kyailumo besijůkti?!

Rods ir pas mumis atsitinka, kad, vienam ant kito piktumą turint, tůjaus grumoja:

— No, no tu mandravoji, bet atmink, kad tu platini lietuviszkas knigas, laikraszczius ir t. t., kad tu raszai lietuviszkus straipsnius, eiles, kad susiraszai su Prusais, ir t. t. Ne mandravok, nės asz ant tavęs maskolius užvesiu.

Bet ar nepradės nekuriems per kailį důti už tokius darbus, nės jau daugel kartų iszdavėjystės atsitiko.

Žaltys.

Margumynai.

— *Pirmutinė pramoniszkai — moksliszka ekspedicija į Pietines Ledų Jures.* Isz Szkotijos miesto Dundi pabaigoje Rugsėjo iszkeliavo partija didžuvių gaudytojų į Pietines Ledų Jures, į kurias giliaus nekeliavo nė vienas dar laivas. Penki jų garlaiviai turi visus įrankius ir instrumentus dėl moksliszkų tyrinėtojų; Angliszka karaliszka Geografiszka Draugystė dėl lengvesnio tyrinėjimo ir lengvesnio nusprendimo geografiszko tolumo ir platumo dovanojo chronometrus, kompasus ir t. t.. Meteorologiszka Londono Draugystė dovanojo meteorologiszkas prietaisas. Važiůja ant laivų du gydytojai, o podraugei ir mokįti naturalistai, kuriems Geografiszka Draugystė davė programą tyrinėjimų, ypacz krantų ir vidurio pietinio poliariszko sausžiamio. Mokįtas naturalistas ir geografas Leigsmidt dovanojo ekspedicijai puikų fotografiszką aparatą. Garlaiviai bus kelionėj' maždaug 8 mėnesius. Didžuvių gaudytojai tikisi didelio pelno.

— *Ar Grenlandija yra sala, ar Amerikos dalis?* Ant rytinio Grenlandijos kranto, prie Smilsundo tarpžemio galima sutikti daigtůse, liůsůse nůledo, taip vadinamus muskusinius bulius arba usorius (ovibus moscatus) — didelė pienu mintanti žvėris, suvis nežinoma eskimosams pietinių szalių ir niekad nesutinkama žemiaus (labjaus į pietus) nů Volstenholmo tarpžemio. Aiszku, kad ledai, kurie tęsiasi į pietų pusę nů to tarpmario stato jiems nepereinamą kliutį. Jeigu dėl jų gyvenimo neatbutinai reikia kůdidžiausių szalczių, tai laike ilgos Grenlandijos žiemos, kada visoje joje szaltis yra beveik vienok's, niek's kit's negalėtų jůs sulaikyti nů pasirodymo ir pietinėje Grenlandijos pusėje. Priesz kelis metus vokiszka ekspedicija, aplankydama salą Shanon, kuri guli į vakarus nů Grenlandijos ant kelių laipsnių į pietus nů to rytinio Grenlandijos kraszto, kur galima sutikti usorius, rado ant tos salos daug tų usorių. Tokiu budu į kitą Grenlandijos krasztą negalėjo kitaip atsibastyti, kaip pereidami visą Grenladdiją perdėm: isz kitur jie ten ateiti negalėjo, nės niekur kitur, nė Azijoje, nė Europoje tų gyvulių nėra. Vienok jie negalėjo pereiti 7–8.000 angliszkų mylių per grynus ledus, nės, reikalaudami daug ėdesio, butų pražuvę kelionėje. Aiszku tokiu budu, kad jie atradę kitą sav kelią, kur rado pakaktinai žieminių szalių augalėlių, kuriais jie maitinasi, ir kad tas kelias nebuvo visas ledais apszalęs. Isz to viso mokįti tvirtina, kad žieminės Grenlandijos galas nėra visas apszalęs, nės kitaip usoriai negalėję butų jį pereiti ir per tai sako, kad Grenlandija yra tai didelė sala, nesiekianti toliaus 83 laipsnio (žieminės platumos); toliaus gal iki pacziam poliusui yra daug mažų salelių, žaliůjanczių žieminiais augalėliais.

— *Smiltiniai arba garbiniůti vikiai* (Vicia villosa). Isz paszaro žolių sziądien abelniausiai yra giriami garbiniůti arba smiltiniai vikiai. Jie gerai auga kad ir smiltynůse. Su rugiais sėjant ir kertant, gauname isznokusius vikius. Bet didžiausia isz jų nauda yra ta, jog pasėti ir vėlame rudenyje, pavasaryje kyla ir auga labai sparcziai, taip kad gali buti pirmu žaliu paszaru: motiejukai užauga vėliaus. Visi gyvuliai gardžiai jůs ėda. Naudingumas jų yra tů didesnis, kad ir dideliůse szalcziůse neiszszala. Sėti tůs vikius galima dar Liepos mėnesyje, bet galima sėti drauge su rugiais ir dar vėliaus. Jeigu sėti jůs pavasaryje drauge su vasarojumi, tai jie tą metą ir baigiasi ir uždera menkiaus, kaip sėjant isz rudens. Sėjant rudenyje jau vėlai, taip-gi gaunasi mažesnė nauda, kaip sėjant anksti. Rodija sėti labai anksti, jau rugpjutyje; vienok vikiai ne ką daugiaus uždera, o rugiams, į kuriůs jie sėjasi, darosi didelė blėdis. Geriausiai sėti tarp 4 ir 6 dienos Rugsėjo, vėliausiai tarp 8 ir 10 to pat mėnesio: czia ir tą naudą galima apturėti, jog atėmus nů to lauko javus turėsime laiko gerai tą lauką iszdirbti. Geriausiai yra sėti vikius tůs tůjaus po rugių, kurie atsiima ankszcziausiai: reikia rugienas tůjaus aparti, idant rugienojai suputų dar priesz antrąjį arimą dirvos dėl sėjimo. Po vikių geriausiai yra sodinti runkelius.

Egle Zalcziu Karaliene.

Dramatas penkiûse apsireiszkimûse.

Paraszytas isz mitologiszko senoves lietuviu padavimo

per Al. Gužutį.

(Tąsa).

Eglė. Sesute mano! ar isztiesų tą matei?

Gražutė. Taip, Eglyte.

Eglė. Tavo žodžiai grąžin' man gyvybę; noris netėmijau žalczio permainos, bet prajutis dar daugiaus man sako, kad mano pasavįtas priėmė žalczio povyzdį, o tikrai yra ar žmogumi virszgamtiszkos galybės, ar dievaicziu.

Gražutė. Ir asz tos pat nůmonės, sesute, buk geros mislies, didi laimė tavęs laukia. Už ką-gi turėtumei pražuti tu, nekalcziausioji mergelė? Dievai yra malonus, ni kados neprażudo nekaltųjų.

Eglė. Ligi szioliai nepažinau meilės, bet tas nežinomas jausmas dabar apėmė mano szirdį, nôris tikrai nežinau, ar baisybę, ar gražų jaunikaitį myliu; vienok toji meilė yra patektina apsaldinimui netik didžiausios nelaimės, bet ir paczios smerties.

Gražutė. Taip, mano žemcziugėli, meilė yra svarbiausia uždůte moteriszkės amžiuje: kudikystėj' mylim' tėvus, brolius, seseris, lėles ir žolynus, toliaus mųsų szirdyje gimsta nežinomas bet galingas meilės jausmas prie jaunikaiczio; moteriszkė, pasilikusi paczia, didžiausią dalį meilės kreipia ant savo vaikelių ir taip visą amžį tur' mylėti; nemylinczioji-gi moteriszkė paveidi yra nudžiuvusiai szakai, riogsancziai ant amžinai žaliůjanczio žmogystės medžio.

V*aidevutis* (įeidam's su Audrone). Kás žin kas, pasikinkęs į vežimą du dideliu žalczių, atvažiůja per lauką, tur buti žalczio pirszlys.

Eglė. Dievai susimylėkit' ant manęs!

Audronė. Dukrele buk drąsi.

V*aidevutis.* Mergaitės eikite į savo kambarį, o mes su pirszliu pakalbėsim'.

Eglė. Tėveliai! sergėkit' savo kudikį.

Gražutė (imdama į prieglobstį Eglę). Asz sesutės mano lig paskutinei valandai neatstosiu (abi iszeina).

V*aidevutis.* Ar prirengiai baltą žąsį ir avį?

Audronė. Jau prirengtos.

V*aidevutis.* Ak! kaip sunku doram žmogui apgaudinėti, bet ką darys'me, kad nenusidůs prigauti ir žaltys reikalaus mergaitės?

Audronė. Asz nežinau, kaip tu sakysi; man' rodos, kad vietoj' Eglės důs'me vyriausią dukterį Auskę.

V*aidevutis.* Pritariu tavo nůmonei.

REGYKLĖ 2.

Tie patys, Gulbi-dievaitis ir Vainis. Girdėtis trenksmas atvažiůjanczio vežimo.

V*aidevutis* ir *Audronė.* Jau atvažiavo!

Gulbi-dievaitis (apsirėdęs lietuviszkai, įėjęs kloniojas Vaidevucziams). Szviesus žalczių karalius, siųsdamas tamstoms labas dienas, nužemintai praszo, kad atidůtumėt' jam savo dukrelę Eglę, kuri pasižadėjo jo paczia buti.

V*aidevutis.* Ar tamstos jaunikaitis yra karaliumi?

Gulbi-dievaitis. Tikru viso svieto žalczių karaliumi.

Audronė. Žalczių karaliumi! Tur' buti yra tai baisybė, ryjanti gyvus žmones?

Gulbi-dievaitis. Ne, motinėle, žalczių karalius turi meilingą povyzdį, nepraris tamstos dukrelės, bet suteiks jai didžiausią laimę.

V*aidevutis.* Noris žmonės sako, kad pirszlys melagis, vienok tamstai tikėdami, jogei mergaitės neprażudysi, prižadus isztesėsim'.

Gulbi-dievaitis (kloniodamasi). Už tą malonę szirdingai dėkavoju.

V*aidevutis.* Praszau prisėsti, motin' įsodįk mergaitę į vežimą.

Audronė. Gerai. (Iszeina).

Gulbi-dievaitis (pats sav pusbalsiai). Greitai pritarė, ar nemislija manę prigauti. Tie žmonės taip iszgudro, kad ir dievaiczius norėtų apvilti. (Balsiai). Nebijok, tėvai, tamstos duktė bus mylima ir laiminga.

V*aidevutis.* Tikiůs, kad tamstos lupos tiesą isztarė.

Audronė (įėjusi). Įsodinusi į vežimą Eglelę, liepiau važiůti.

Gulbi-dievaitis. Tevažiůja, asz pavysiu.

Girdėtis trenksmas važiůjanczio vežimo.

Pasilikkit' sveiki! (pasikloniojęs iszeina).

V*aidevutis.* Laimingos kelionės! — (Iszėjus Gulbi-dievaicziui). Sziaip taip nusikratėm', tegaben' baltą žąselę.

Audronė. Nusidavė žalczius apvilti.

Už regyklės girdėtis balsas geguźės.

Kuku, kuku, kuku! svoteliai žalteliai, prigavo jumis: vietoj' mergaitės žąsį davė! kuku! kuku! kuku!

V*aidevutis.* O kad tu nuspringtumei, nelaboji geguže!

Audronė. Visą darbą suardė toji plepa.

Girdėtis trenksmas grįžtanczio vežimo.

V*aidevutis* ir *Audronė.* Jau grįžta!

Gulbi-dievaitis (įėjęs). Jeigu tůjaus neatidůsite dukteres Eglės, tai smarki rustybė žalczių karaliaus užgaus jumis.

V*aidevutis.* Atleisk pirszleli, tai buvo jůkai. Eik motin' ir įsodink į vežimą mergaitę. (Audronė iszeina).

Gulbi-dievaitis. Nepatogu yra prigaudinėti.

V*aidevutis.* Teisybė, bet isz pirszlio truputi pas'jůkti pritinka.

Girdėtis trenksmas szalin važiůjanczio vežimo.

Gulbi-dievaitis (iszeidams). Likkitės sveiki.

V*aidevutis.* Geros kelionės ir nesugrįžimo!

Audronė (įeidama). Nusivežė avelę.

V*aidevutis.* Jeigu gegužė vėl nejims tauzyti....

Už regyklės girdėtis balsas geguźės.

Kuku, kuku, kuku!

V*aidevutis.* O kad tu galą gautumei!

Už regyklės balsas geguźės.

Žalteliai, svoteliai! prigavo jumis: vietoj' mergaitės baltą avį davė! Kuku, kuku, kuku!

Audronė. Tai nelaboji gegužė ką daro!

Girdėtis trenksmas grįžtanczio vežimo.

V*aidevutis* ir *Audronė.* Ir vėl grįžta!

Gulbi-dievaitis (įeidams). Drebėkit priesz rustybę žalczių karaliaus, kurs už prižadų neisztesėjimą smarkiai koros jumis.

Vaidevutis. Kad jau taip užsispyrėt', tai imkite mergaitę — motin atidůk dukterį. (Audronė iszeina).

Gulbi-dievaitis (pats sav pusbalsiai). Tur buti žmonės vienas kito negal' įveikti, kad stengias dievaiczius prigauti (balsiai). Kad vėl nebutų prigavimo.

Vaidevutis. Nebus, nebus, dabar gausit' dukterį.

Už regyklės girdėtis, Auskės raudojimas ir Audronės balsas.

Sudiev! sudiev mano dukrele.

Girdėtis trenksmas važiůjanczio szalin vežimo.

Gulbi-dievaitis (iszeidams). Sudiev! nesirupink apie dukterį.

Vaidevutis. Sudiev, sudiev mielas pirszly. (Iszėjus Gulbi-dievaicziui). Ką daryti? vežkitės Auskę: ji vyresnė, geriaus mokės svetur apsieiti.

Audronė (įeina verkszliananti). Jau iszgabeno mųsų dukrelę.

Vaidevutis. Ką darysi? gal neprażus mergelė. Dabar atminiau, kad gegužė tur' kersztą ant manęs, už tad, jogei radęs jos kiauszinį, padėtą mažo pauksztelio lizde, iszmecziau ir sukuliau.

Už regyklės girdėtis balsas gegužės.

Kuku, kuku, kuku! Svoteliai! žalteliai! prigavo jumis — kuku, kuku, kuku! — vietoj' jauniausios vyriausią davė.... Kuku, kuku, kuku!

Vaidevutis. Szia tav, ožy, kopustai — kersztinįkė vėl teisybę palojo.

Audronė. O kad ją vanagai sulestų.

Girdėtis trenksmas grįžtanczio vežimo.

Vaidevutis. Jau nieko neveiks'me, reikės Eglę atidůti.

Audronė (liudnai). Mano mieliausią dukrelę turėsiu iszleisti.

Gulbi-dievaitis (įėjęs — rustingai). Vardu žalczių karaliaus liepiu tůjaus atidůti pasavintą Jo Mylestos Eglę, o jeigu neiszpildysite mano prisakymo, tai karaliaus galybė užgaus jumis tvanais, marais ir visomis smarkiomis koronėmis, ledai iszmusz javus ant lauko, o milijonai kenkianczių žalczių apnyks jumis ir visą giminę isznaikys.

Vaidevutis (nužemintai). Nerustauk vieszpatie! atidůs'me Eglę, pasižadėjusią karaliui. Audrone atvesk czia Eglę, tevažiůja drauge su pirszliu.

Audronė (iszeidama). Tůjaus pakviesiu mieliausią dukrelę.

Vaidevutis. Tikiůs, kad ne ant pražuvimo atidůs'me dukrelę?

Gulbi-dievaitis. Nesirupik tamsta, duktė bus laiminga.

Vaidevutis. O žinią apie ją ar galės'me gauti?

Gulbi-dievaitis. Kožną metą gausite labas dienas nů dukters ir žinią apie jos buvį.

Vaidevutis. Dėkavoju už tą žmoniszką prižadėjimą.

Audronė įveda verkianczią Eglę, parėdytą kaip prie vinczіaus, su vainiku ant galvos. Drauge įeina Auskė, Gražutė, Rustulis ir Vainis, visi liudni ir verkszlianantiejie.

Audronė. Szitai mųsų duktė Eglė, žalczių karaliui pasižadėjusi.

Gulbi dievaitis (kloniodamasi). Meilingai sveikinu karaliaus pasavintą. Neverk gražůle, galingo vyro meilė laiminga busi. Dabar laikas mums važiůti.

Eglė (verkdama půla tėvams po kojų). Sudiev brangus tėveliai — dėkui jums už malonų auginimą, dovanokite mano prasižengimus.

Vaidevutis. Buvai gera dukrelė, busi gera paczia ir motina, telaimin' tavę, Eglyte, dievai visůse tavo amžiaus keliůse.

Audronė (paėmusi Eglę į prieglobstį, verkdama). Sudiev mieliausioji mano dukrele.

Eglė (bucziůdama motinos rankas). Sudiev motinėle brangioji! (bucziůdama brolius ir seseris). Sudiev, broliai! sudiev sesutės!

Visi (verkdami). Sudiev brangioji, ligi laimingo regėjimo.

Tėvai. Dievų galybė tesergsti tavę.

Gražutė. Asz palydėsiu Eglytę.

Gulbi-dievaitis. Praszau palydėti ir su sesers pasavįtu įsipažįti.

Rustulis, Vainis ir *Auskė.* Mes taipgi lydės'me sesutę.

Gulbi-dievaitis. Tik viena Gražutė gal' seserį palydėti ir pagrįžusi apsakyti, ką regėjo; daugiaus žmonių uždrausta yra drauge imti — važiůkim'.

Eglė (bucziůdama tėvų rankas). Sudiev, tėveliai!

Tėvai (bucziůdami Eglę). Sudiev, mieliausioji!

Eglė (iszeidama). Sudiev broliai, sudiev sesutės.

Gulbi-dievaitis drauge su Egle ir Gražute iszeina, o visi palydi; už regyklės girdėtis trenksmas szalin važiůjanczio vežimo — visi pagrįžta.

Vaidevutis. Dievai žino, kokia dalis laukia mųsų Eglytę.

Už regyklės girdėti gegužės balsas.

Kuku, kuku, kuku! – Svoteliai, žalteliai važiůkit' greicziaus, vežkit' mergelę prie jaunikaiczio, kuris labai jos laukia! — kuku, kuku, kuku!

Vaidevutis (prie gegužės). Tu, kale, lok dabar, ką nori, — jau iszlojai dukrelę.

Audronė. Prajutis man sako, kad Eglė bus laiminga.

Vainis. Kad tik tas žaltys neprarytų jaunosios drauge su pamerge.

Vaidevutis. Noris žalczių karalius pasirodė paveiksle žalczio, bet yra paveidus žmogui ir mergelių nepraris.

Audronė. Pagrįžusi Gražutė visą teisybę pasakys.

Auskė. Labai akyva esu, ką ten regės, kad ne viltviliszkoji gegužė, tai asz pati drauge su pirszliu bucziau važiavus.

Vainis. Butumei važiavus, bet tavęs nevežė.

Auskė. Nesisiuliau — tėvelis liepia ir rengiaus važiůti.

Rustulis. Prie tekėjimo jųs labai paklusnos.

Auskė. Lygiai kaip jųs prie vedimo.

Audronė. Pirszlys sakė, kad Gražutė tůjaus pagrįž.

Auskė. Džiustu isz akyvumo.

Rustulis. Isz akyvumo ir pailgos mergaitės kaip skiedros džiusta.

Auskė. O tu isz nedorumo į titnagą sudžiusi.

Girdėtis trenksmas grįžtanczio vežimo.

Visi (žiurėdami per langą). Gražutė, Gražutė parvažiůja!

Girdėtis trenksmas szalin važiůjanczio vežimo.

Gražutė (įbėgusi su džiaugsmu ploja rankomis). Džiaugkites, džiaugkitės! Eglė yra laimingiausia ant svieto.

Visi. Sakyk! sakyk Gražute, kaip ten atsitiko?

Gražutė. Kaip tik įsėdom' į vežimą, žalcziai pradėjo lėkti vėjo greitumu ir akies-mirksnije nuvežė mumis į ant-

krantį ežero, kur valandėlę stovėdamos baimingai laukėme iszėjimo isz vandens baisaus žalczio; pirszlys drąsino mumis ir liepė buti geros mislies. — Susidrumstė vandů ir pasirodė baltų putų jůsta, o mes isz baimės drebėjom', bet koksai buvo meilingas stebėjimas, kada vietoj' žalczio iszėjo isz ežero karaliszkai parėdytas, prajovingai gražus jaunikaitis.

Visi (su nůsteba). Karaliszkai parėdytas jaunikaitis?!

Gražutė. Kurs, viežlyvai pasikloniojęs, prie Eglės atsiliepė: „sveika mylimoji pasavįta ir pati mano! — Norįs mėgįdams tavo drąsą pasirodžiau žalczio paveiksle, bet esu vandeniniu dievaicziu ir žalczių karaliumi, už tą drąsą ir laikymą prižadėjimo busi laimingiausia ant svieto". Paskui, padavęs man ranką isztarė: „už palydėjimą sesutės aczių tav, drąsi mergaite, pasakyk tėvams, ką girdi ir ką regėsi". Tą isztaręs, mostelėjo ranka į ežerą, o tůjaus vandů uždamas į abi puses persiskyrė ir tada ežero dugne pamacziau didei gražius rumus, papůsztus auksu, gintaru ir žemcziugais.

Visi (su nůsteba). Ežero dugne regėjai rumus!

Gražutė. Taip, rumus prie angos kurių stovėjo buris gražiai iszrėdytų tarnų ir tarnaiczių. Žalczių karalius padavęs man ranką ir pasakęs „lik sveika, padori Gražute, důk labas dienas tėvams", paėmė Eglę už rankos ir taręs: „nebijok, mieliausioji, vandů nepaskandįs tavęs", — nuvedė ją į rumus, kur tarnai žemai kloniodamiesi sveikino naują karalienę, o Eglė sustojusi atsiliepė: „sudiev, sesute, grįžk pas tėvus". — Sulyg isztarimui tų žodžių užiantis vandů susivienodino ir viskas isznyko, asz-gi žalczių vežama akies-mirksnij' namon pagrįžau.

Visi. Garbė dievams už jų malonę!

Audronė. O ką? ar asz nesakiau, kad mano Eglė verta karaliaus?

Vaidevutis. Tavo teisybė Audronytė, visos motinos taip sako, kad jų dukteres, jeigu ne karaliaus, tai kunįgaikszczio vertos, o žemiaus nei krislo; bet tos dukrelės tankiai isz pupų nevarytinos; — galybei motiniszkos meilės nėra ką priesztarauti — ir pelėda mislyja, kad jos vaikai už visus paukszczius gražesni. (Visi jůkiasi).

Uždanga nusileidžia.

Apsireiszkimas III.

Dedasi po 15 metų paskui antro apsireiszkimo. Teatras iszrodo puikią seklyczią žalczių karaliaus rumůse; vidurij' seklyczios stovi du sostu.

REGYKLĖ 1.

Eglė, karaliszkai parėdyta, paczioj' grožybėj', suaugusi moteriszkė, žalczių karalienė. Gulbi-dievaitis ir Žaltys.

Eglė. Penkiolika metų praėjo laimingos mano moterystės. Dievai mųsų raisztį palaiminimo dums sunumis ir duktere, o noris esu vyro mylima, visotinai esu laiminga, bet skaudi pailga prie tėvų, brolių seserų ir gimtinės kaimo vargin' manę. Daug sykių praszau vyro, idant pavelytų man apaplankyti gimtinę; jis visůmet tam užsikėsėjimui priesztarauja, o nenorėdamas mano atsitolinimo, prižadėjo tada iszleisti prie tėvų, kada sudėvėsiu (rodydama į kampą, kur guli sudėvėti plieniniai czeverykai) tůs plieninius czeverykus — mislijo vargszas, kad per visą amžį nesudėvėsiu anų; neiszmanė nabagytis, kad vykli moteriszkė ir protingą vyrą gali prigauti. Taip, vyreliai, didelė yra jųsų iszmintis ir galybė, bet szvelnus ortinkliai moteriszkos sąmonės supainioja ir paveik' tůs privalumus. Toliai deginau ugnije czeverykus, koliai atlesziůti pradėjo trupėt', tada, užsimovusi ant kojų, treptelėjau į akmenį, o padai trupiniais iszlakstė (jůkiasi). Dabar karaliau turi žodį isztesėti ir prie tėvelių iszleisti. Kas ten bus džiaugsmo, kada pamatysiu veidus mano senolių, brolių ir seselių! kiek bus teravimo, meilingos kalbos ir jůkų! Szią-dien' laukiu Gulbi-dievaiczio, kurs nuėjo dasižinoti, kas girdėtis mano gimtinėj'. Isztiesų žmogus ant žemės negal' buti tikrai laimingu, nės visůmet trokszta kas žin kokios laimės, kurią ant svieto negalima yra apturėti.

Gulbi-dievaitis (įeidamas). Sveikinu gražią karalienę.

Eglė (padůdama ranką Gulbi-dievaicziui — greitai). Aczių už meilingą pasveikinimą — meldžiamasis ką girdėjai mano gimtinėj'? ar visi sveiki? tėvai ar labai paseno? ar lauk' manęs? broliai ar vedė paczias? sesutės ar isztekėjo? sodne medžiai ar dideli suaugo'? ar mano darželije yra žolynai?

Gulbi-dievaitis. Ot tůjaus pažįsi moteriszkų budą, kurios vienoj' valandoj' nori viską žinoti, asz ant taip daug užklausymų negaliu atsakyti; — důk atsivėpti, gražioji karaliene, ką macziau ir girdėjau pamažėli pasakysiu.

Eglė. Pieteliau! neprotauk ilgai ir greicziaus sakyk.

Gulbi-dievaitis. Jau, jau pasakoju. Tėvai noris apseno, bet dar drucziai laikosi ir laukia tamstos su didžiausia pailga.

Eglė. Brangus tėveliai! paukszcziu nulėkcziau prie jųsų!

Gulbi-dievaitis. Sesutės isztekėjo, broliai dar nevedė paczių, medžiai sodne suaugo, o darželije vietoj' gražių žolynų žaliůja batviniai.

Eglė. Nabagas mano darželis! kitkart žibėjo rožėmis ir lelijomis, o dabar jame žaliůja batviniai.

Gulbi-dievaitis. Ką daryti? viskas mainosi ant svieto; kur buvo miszkai, svyrůja derlingos javų varpos, o laukai vietomis užžėlė giriomis. Kaip visi daigtai, taip ir dalis žmogaus yra atmaininga, o nevienas galingas valdimierius, priesz kurį milijonai pavaldinių drebėjo, nustojęs valdžios, vaitoja tamsioje kalinėje.

Eglė. Tikiůs, kad tokia nelaimė neatsitiks mano vyrui, nės neturi neprietelių, o pavaldiniai jo žalcziai per daug nesumanus, kad galėtų karaliaus valdžią numesti.

Gulbi-dievaitis. Tiesą isztariai protingoji karaliene! Tamsa ir neiszmintis pavaldinių tankiai yra paramu neteisingų karalių valdžios, vienok ir prie tų iszlygų žalczių karaliaus ateitės negaliu aprokůti, nės nežinau likimo isztarmės.

Eglė. Gana mums kalbėti apie ateitę ir politiką, nės viena isz jų yra tamsi kaip gelmės marių, o antroji savo kalboje ne aiszkin', bet užslepia mislis, pakalbėkim' geriaus apie mano važiavimą prie tėvų. (Rodydama į sudėvėtus czeverykus). Szitai plieniniai czeverykui jau sudėvėti.

Gulbi-dievaitis. Lengvas karalienės žengimas įstengė kietą plieną sudėvėti! Kaip tas atsiėjo, tą paslaptį gal' iszreikszti tik moteriszkoji politika, kuriai viskas tur' plilinkti.

Eglė. Ir vėl toji nedora politika! — karalius tur' savo žodį isztesėti.

(Dar neviskas).

Szis tas.

— Atsimenu sztukas isz vienos veselijos: per naktis szokome, o per dienas miegojome. Mes vyrai miegojome vienoje kamaroje, o panos kitoje. Toji veselija buvo pas ponus. Jaunasis su mumis gulėjo. Kada visi miegojo, o praszvito, mes keli į jaunojo lovą sukibę, perneszėme aną su lova į tą kamarą, kur moterys buvo. Viskas gerai buvo, pakol visi miegojo. Kaip jaunasis prabudo, o pamatė, kad vienas moterų tarpe yra, nedrįso atsikelti, po kaldra savo galvą pakiszdamas. Panos vel, kaip tik pamatė, kad czia vyras guli, besijūkdamos po kaldromis slėpėsi, atsikelti nedrįsdamos. Gana daug tada jūkų buvo, pakol gaspadorius neliepė bernams jaunojo lovą prie vyrų nuneszti.

— Žinote gal apie tai, kad per pagautines žydai baisiai meldžias, bijodami, kad anų velnes nepagautų. Jie tada taip baisiai yra savo maldomis užsiėmę, kad neturi laiko kada savo nosies nuvalyti ir prie to darbo bobas samdo. Szaukliūse, arti Resiainių, vienas sztukorius, turtingas gaspadorius Kacziuszis gyveno, kuris lyg isz netyczių mėgdavo ant rinkos su brikiuku ar szlajukais per žydelkų pūdus pervažiūti. Sykį per pagautines anas, skystos smalos pa ėmęs, į žydų iszkalą įėjo ir su lopecziuke žydams su smala barzdas tepė. Vieną kartą į aną szkalą mokįtiniai buvo varną įleidę, tai isz tikro žydų tarpe didelis gvoltas pasidarė, nes jie mislijo, kad isztikro po iszkalą velnias laksto. Vieni pradėjo dar smarkiaus savo poterius araloti, o kiti isz iszkalos ant gatvės [ulyczios] iszbėgo.

Žaltys.

„Progress“

Literatiszkai — politiszka peržvalga. Maskoliszkas dvinedėlinis laikrasztis, kuriame skaitytojas ras daug pilningų apraszymų apie maskolių caro ir valdžios neteisybes ir jųjų politiką, Kasztūja tik 75 cent. ant metų. Adresas: „Progress“ 1216 Milwaukee ave Chicago Ill.

S. J. Mookaloxio

Krautuvė kůnogeriausių arielkų, alaus, visokių gėrymų ir cigarų. Teisingiausias ir pigiausias pardavimas. Lietuviai eikite pas lietuvį.

116 N. Main Str., Shenandoah Pa.

Parsiduoda

visoki daigtai isz pirmos kliasos sztoro Duryea Luzerne Co. Pa. ant Red Bolt ulyczios ir sykiu galima randavoti tenpat puikią karczemą kitus metus. Sztore gerai eina biznis ir be bargo. Duryeoje gyvena daug lenkų ir lietuvių. Dasižinoti galima pas. J. Firstein Duryea Luz. Co. Pa.

(25)

Parsidůda pigiai ir ant lengvų iszlygų saliunas ir du sztorai geriausioje vietoje ant Main ulyczios Edwardsville'je. Parsidůda dėl to, jog valdytojas iszvažiůja į kitą valstiją.

Pasiterauti galimas pas: D. L. Bowen Box 485 Plymouth Pa.

[25]

Knįngos

pargabentos isz užmarės:

Maldų knįgos,

Aukso Ałtorius, arba Szaltinis dangiszku skarbu 2.25c., 2.75c., 3 25c., 4.00c., 4.50c., 5.00 ir 5.50c.
Senas ir naujas Aukso Ałtorius $2.25 ir 2.75c.
Garbe Diewuj ant auksztybės „ „ „ $2.00.
Balsas Bałandėlės 1.25c., 1.50c. ir 2.00c.
Kninga giesmių arba Kanticzkos „ 75c.
150 Psalmu Dowido karaliaus ant paveikslo kanticzkų 75c.

Istoriszkos dvasiszkos įtalpos knįgos,

Gyvenimas Vieszpaties Jezaus Kristaus, 75c.
Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl. 25c.
Istorija seno istatymo „ „ „ 35c.
Gyvenimas Marijos „ „ 25c.
Menuo Szwencziausios Marijos Panos 30c.
Sopulej Motynos Diewo „ „ 20c.
Evangelijos be apdarų 75c., o su apdarais 1.25c.
Gywenimaj Szwentuju, ant visų metų kožnos dienos, pirma, antra, treczia ir ketvirta dalis už kožną dalį po „ „ „ 75c.
Gyvenimas szv. Benedikto Łabro „ 10c.
Stebukłai Dievo Szvėncz. Sakramente 40c.

Įvairios dvasiszkos knįgos,

Filiotea arba kelias į maldingą gyvenimą 50c.
Pokilis Szventųjų „ „ „ 15c.
Iszguldimas metiniu szwencziu labai naudinga kningelė 10c.
Mokslas Rymo kataliku „ „ 50c.
Kas yra griekas? „ „ 20c.
Nekaltybė „ „ 30c.
Vartai dangaus „ „ 20c.
Garsas apie bajsybes Diewo sudo 35c.
Raktas į dangų „ „ 20c
Didžioji nedėlia „ „ 5c.
Kaip Sumeniją nuspakajįti „ 20c
Vadovas į dangų „ „ 50c.
Prisigatavojimas ant smerczio „ 50c
Draugija dėl duszių „ „ 5c.
Lietuviszkos miszios „ „ 10c.
Žine apie gydymą ligų kuno ir duszios, apie Liuterį ir Kalwina 1.00c.

Istoriszkos knįgos svietiszkos įtalpos.

Istorija Lietuvos „ „ „ 50c.
Trumpa senovės Lietuvių Istorija 20c.
Aplinkrasztis kun. Petravyczlaus į Vilniaus dźiakonystės kuningus 1870 m. „ 10c.
Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba nedėkingi, graži knįgutė kurioje apraszyta visi musų prietikiai su lenkais nů pat kriksżto Lietuvos 5c.
Žiponas bei žiponė „ „ 50c.
Žirgas ir vaikas „ „ 25c.
Vytautas didis Lietuvos kunįgaikszti 40c.
Apie senovės Lietuvos pilis „ 20c.
„Auszra“ keturių metų puikūse apdarūse po $1.25 kninga, visas perkant 4.00c.

Knįgos poetiszkos.

Senkaus Jurgis „ „ 25c.
Vitoliorauda, puikus poematas isz senovės lietuvių gyvenimo, 2 knįgos 1.25c.
Dūnelaiczio pavasario linksmybės 15c.
Konradas Valenrodas „ „ 10c.
Tėvyniszkos giesmės „ „ „ „ 5c.
Jūkaunos dainos „ „ 5c.
Naujos dainos „ „ 10c.
Birutės dainos „ „ 10c.
Tėvynainių giesmės „ „ 40c.
Pirmutinis dogtinės varytojas puiki komedija 10c.

Apįsakos.

Pałangos Juze, linksmi skaitymai „ 25c.
Kas teisybė tai nemelas puikios apysakėlės isz lietuvių gyvenimo 20c.
Pajudįkime vyrai žemą, puiki apysaka paraszyta patrijotiszkoje dvasėje pagal vengriszką pono A. isz B. autoriaus knįgutės „Kas teisybė tai ne melas 25c.
Žiemos vakaro adynėlė, vokiszkom raidėm 30c.
Mužikėlis „ „ „ 15c.
Pasakų kninga „ „ 25c.

Moksliszki rankvedžiai ir kitokios knįgos

Lietuviszka Gramatika paraszyta kunįgo Mikolo Miežinio 50c.
Abėcėla „ „ 30c.
Elementorius lietuviszkas „ 15c.
Kninga dėl iszsimokinimo rokundų 25c.
Kninga dėl iszsimokinimo visasvietinės kalbos 15c.
Apie buwimą Diewo „ „ 10c.
Griesznikas priverstas metavotis „ 15c.
Pamokslai apie trusą „ „ 5c.
Talmudas ir musų žydai „ „ „ 10c.
Szkala su kalba „ „ 25c.
Prieszauszris „ „ 20c.
Kaip įgyti pinįgus ir turtą „ 25c.
Girtybė „ „ 10c.
Genių dėdė, graži pasakutė kur iszrodyta, kaip labai svietą slogina maskolių valdžia 10c.
Trumpa peržvalga lietuvystės darbų Amerikoje 20 c., dėl perkupczių po 10c.
Kalendorius ant 1889 m. 25c. ir ant 1890 m. 25c.
Visoki Abrozėliai su maldelėmis po 5 centus.

KNINGOS

ŁOCNOS SPAUSTUVĖS.

Istorija Katalikų Bažnyczios, „ 1,00.
Europos Istorija su žiamlapiais „ 50 ct.
Pasakojimas Antano Tretininko paraszė vysk Žemaiczių Motiejus Valancziauskas, 25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba, 20 ct.
Dievaitis, apysaka szios gadynės $1,00 ct.
Apieka Diewo „ „ „ „ $1,00.
Aukso Verszis, labai puiki drama „ 20 ct.
Bolesławas arba antra dalis Genowefos 30 ct.
Du pujkus apraszymaj apie nedorybę žydo ir piktą augynimą wajku „ „ $1,00.
Historije gražios Katrukos ir jos wysoki atsy. tykimaj „ „ „ „ „ 10 ct.
Historije apie gražę Magelona, duktery karaliaus isz Neapolo ir apie Petra karejwi 40 ct.
Historije isz łajko Francuzkos wajnos Afrikoj „ „ „ „ 30 ct.
Istorija Septynių Mokintojų ir Lietuvio Sapnas 50c.
Jurgis Miłosławskis „ „ 80 ct.
Juozapas Koniuszewskis arba kankinimas Unijotu po waldže maskolaus „ 50 ct.
Konstytucyje dėl darbininku „ 10 ct.
Namelis pusteiniko paraszytas dėl pujkiu Lietuwniku „ „ „ „ „ 75 ct.
Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz łajko ponawojimo Nerono „ „ „ 80 ct.
Pujkus apraszymaj tikru atsytikimu isz czesu wajnos 1863 metu „ „ „ 40 ct.
Prawadnikas angelskos kalbos neabdar. $1,00
o abdarytas „ „ $1,25.
Pujkus apraszymas apie Lietuvą „ $1,00.
Rinalda Rinaldinas „ „ „ $1,50 ct.
Senowes apraszymas apie Duktery Filypo Karejwio „ „ „ „ „ 50 ct.
Sumyszymas arba bajme tury dydeles akis Tykrą tejsybe isz Suwałku gubernijos 15 ct.
Szwiesa Diewo „ „ „ „ 65 ct.
Titkus Persų Karalius, „ „ 25 ct.
Užsystanawik ant to geraj „ „ 50 ct.
Witas ir Korynna historije isz łajko persekiojimo Bažnyczios S. per Deokleciana 95 ct.

ISTORIJA Katalikų Bažnyczios gaunama yra pas Rev. A. Burba Plymouth Luz. Co. Pa. Box 1053, pas Rev. P. Abromaitį Jordan st. Shenandoah, Pa. kasztūja $1oo.

Uždėjęs kromą Pittstone, pardavinėju viską kůmi pigiausiai.

Tam. Pauksztis.

123 N. Main str., Pittston, Pa.

Vyrai! vyrai!

Kurie norite gautie katalogą lietuviszkų knįgų ir parsisiųsdinti sav laikraszczius ir knįgas isz Tilžės, tai raszykite ir pinįgus siųskite pas Motiejų Noveskį, o greicžiausiai apturėsite, ne taip kaip kurie yra siuntę pas vokieczius, nů kurių nieko yra negavę daugelis. Norint gautie katalogą, reikia įdėti į gromatą markelę pacztavą už 5 centus.

Jo adresas toks:

Lietuviszkų knįgų prekystė.

Mathias Noveski.

TILŽĖJE-TILSIT

Goldschmiede str. 8 GERMANY.

Nevienas laiszkas atėjo į „Vienybės” redakciją su užklausymu apie „drukavojamą” masziną. Pakakindami savo tautieczių praszymus „Vienybės” iszleistuvė padarė sutartį su **The Crandall Machine Co.,**

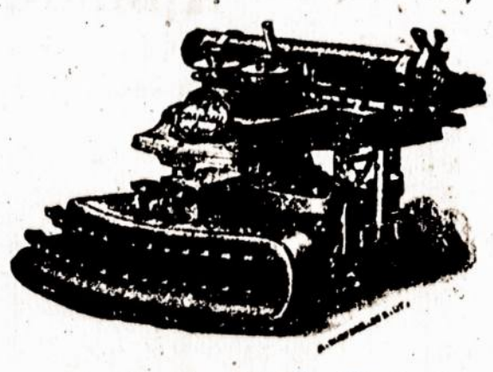

Groton'c, N. Y., U. S. A.

Kuri tai kompanija apsiėmė padaryti dėl savo TYPE-WRITER Cilinderį su lietuviszku alfabetu pagal naują raszliavą. Norintis turėti „drukavojamą” masziną geriausio fasono, kuri kasztūja 50 dolerių, tesikreipia į mųs REDAKCIJĄ, arba į fabriką tų maszinų, kurio adressas:

The CRANDALL MACHINE Co.,

Groton, N. Y., U. S. A.